

Hallituksen esitys Eduskunnalle lisäyksistä ja muutoksista vuoden 1983 tulo- ja menoarvioon

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 1983 *toiseksi* lisämenoarvioksi.

Tässä lisämenoarvioesityksessä ehdotetaan Suomen jäsenosuuden korotusta 393,0 miljoonasta erityisestä nosto-oikeudesta (noin 2 350 milj. mk) 574,9 miljoonaan erityiseen nosto-oikeuteen (noin 3 438 milj. mk) Kansainvälisen valuuttarahaston (Valuuttarahasto) jäsenosuuksien kahdeksannen yleistarkistuksen yhteydessä.

Kansainvälisen valuuttarahaston hallintoneuvosto on hyväksynyt rahaston jäsenosuuksien kahdeksatta yleistarkistusta koskevan johtokunnan esityksen ja alistanut sen jäsenmaiden käsiteltäväksi. Tarkistuksen yhteydessä jäsenosuuksien kokonaismäärä on tarkoitus korottaa 47,5 prosentilla nykyisestä noin 61 miljardista erityisestä nosto-oikeudesta noin 90 miljardiin erityiseen nosto-oikeuteen edellyttäen, että kaikki rahaston jäsenmaat suostuvat ehdotettuihin korotuksiin. Korotukset tulevat voimaan sen jälkeen, kun rahasto on saanut ilmoituksen mailta, jotka yhteensä edustavat vähintään 70 prosenttia rahaston äänivallasta, että nämä hyväksyvät korotuksen omalta osaltaan.

Ehdotettu jäsenosuuskorotus jakaantuu yleis- ja erilliskorotukseen. Tällä toimenpiteellä on haluttu oikaista todellisten jäsenosuuksien ja laskennallisten taloudellisten indikaattorien avulla saatujen laskennallisten osuuksien välistä epäsuhdetta. Kokonaiskorotuksesta käytetään 40 prosenttia yleiskorotuksiin, jotka tapahtuvat entisten jäsenosuuksien suhteessa. Loput 60 prosenttia korotuksesta jaetaan taloudellisiin laskelmiin perustuvien laskennallisten jäsenosuuksien suhteessa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että suurimmat suhteelliset korotukset kohdistuvat maihin, joiden taloudellinen kehitys on ollut huomattavan korkea suhteessa muihin jäsenmaihin. Maaryhmittäin jäsenosuustarkistus lisää jonkin verran sekä teollisuusmaiden että öljyä pääasiallisesti vievien maiden suhteellista osuutta. Kehitysmaiden osuus vastaavasti vähenee jonkin verran. Ehdotettu korotus nostaisi Suomen jäsenosuuden nykyisestä 393,0 miljoonasta erityisestä nosto-oikeudesta (noin 2 350 milj. mk) 574,9 miljoonaan erityiseen nosto-oikeuteen (noin 3 438 milj.

mk), joten korotus olisi 46,3 prosenttia. Korotukset suoritetaan siten, että kolme neljäsosaa maksetaan jäsenmaan omassa valuutassa ja yksi neljäsosa pääsääntöisesti erityisinä nosto-oikeuksina.

Aikaisempaa käytäntöä noudattaen, ja jotta jäsenmaat säilyttäisivät jäsenosuutensa sekä Valuuttarahastossa että Kansainvälisessä jälleenrakennuspankissa (Maailmanpankki) suhteellisesti samalla tasolla, neuvottelut Maailmanpankin pääomankorotuksesta ovat alkamassa. Neuvottelujen päätyttyä tulee hallitus esittämään Suomen jäsenosuuden korottamista myös Maailmanpankissa.

Valuuttarahaston jäsenosuuksien kahdeksas yleistarkistus parantaa toteutuessaan rahaston rahoitusasemaa ja -kykyä. Tämä on tärkeätä koko kansainvälisen valuutta- ja rahoitusjärjestelmän toiminnan kannalta. Monilla rahaston jäsenmailla on ollut viime vuosina kärjistyviä maksuvalmiusvaikeuksia. Kansainväliseen pankkirahoitukseen voimakkaasti tukeutuneiden maiden velanhoito-ongelmat ovat osoittautuneet vaaraksi koko kansainvälisen pankkijärjestelmän kitkattoman toiminnan kannalta. Valuuttarahaston panos näiden velkakriisien lievittäjänä on ollut merkittävä. Rahasto on laajentanut tilapäisesti jäsenmaidensa luotonnostomahdollisuuksia. Laajentuneen antolainauksensa rahoittamiseksi rahasto on joutunut tukeutumaan melko mittavaan lainanottoon eräistä maksutaseasemaltaan vahvoista jäsenmaista. Ehdotettu jäsenosuustarkistus lisäisi rahaston omia pääomia ja parantaisi täten merkittävästi sen toimintaedellytyksiä kansainvälisen valuuttajärjestelmän toimintakyvyn ylläpitämiseksi.

Valuuttarahastosta saatava valuuttatuki sekä rahaston jäsenilleen osoittamien erityisten nosto-oikeuksien määrät ovat riippuvaisia jäsenosuuden suuruudesta. Valuuttapolitiikalle asetettavia vaatimuksia ajatellen sekä hallitus että Suomen Pankki pitävät erityisen tärkeänä, että valuuttavarannolle edellä mainituilla tavoilla saatavissa olevaa tukea nostetaan hyväksymällä ehdotettu jäsenosuuskorotus täysimääräisenä. Jäsenosuuteen liittyvät potentiaaliset rahoitusvelvollisuudet määräytyvät myös jäsenosuuden suuruuden pe-

rusteella. Nämä veloitteet ajankohtaistuvat vain vahvan maksutase- ja varantotilanteen vallitessa, ja niiden toteutumiseen voidaan konsultaatioteitse vaikuttaa. Toteutuessaan rahoitusvelvoite ei kuitenkaan aiheuttaisi Suomelle varannon laskua, vaan se synnyttäisi ulkomaisen saatavan, joka luetaan varantoon ja joka on tarvittaessa Suomen nostettavissa.

Vuonna 1969 valtio ja Suomen Pankki sopivat siitä, että Valuuttarahaston jäsenosuus siirretään kokonaisuudessaan Suomen Pankin tileihin ja että pankki ottaa vastatakseen jäsenosuuden käytöstä ja rahoittamisesta. Tähän liittyen pankki on myös suorittanut jäsenosuuden korotusten maksut, eikä rahaston jäsenosuudesta täten ole koitunut rasitusta valtiolle. Suomen Pankki on valmis jatkamaan tätä menettelyä ja suorittamaan valtion puolesta ehdotetun jäsenosuuden korotuksen, 181,9 miljoonaa erityistä nosto-oikeutta vastaavan noin 1 088 miljoonaa markkaa. Suomen Pankki edellyttää tällöin, että valtio puolestaan aikaisemman käytännön mukaisesti ulottaa pan-

kille antamansa jäsenosuuden käyttöoikeuden ja jäsenosuudesta mahdollisesti aiheutuviin tappioihin liittyvän vahingonkorvaussitoumuksen koskemaan korotettavaa jäsenosuutta kokonaisuudessaan.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä Suomen jäsenosuuden korottamisen Kansainvälisessä valuuttarahastossa 393,0 miljoonasta erityisestä nosto-oikeudesta 574,9 miljoonaan erityiseen nosto-oikeuteen rahaston jäsenosuuksien kahdeksannen yleistarkistuksen yhteydessä, ja

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston ulottamaan Suomen Pankille aikaisemmissa yhteyksissä antamansa Suomen jäsenosuuden käyttöoikeuden sekä sitä koskevan vahingonkorvaussitoumuksen koskemaan 574,9 miljoonaan erityiseen nosto-oikeuteen korotettavaa jäsenosuutta kokonaisuudessaan.

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 1983

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Abti Pekkala*